

11.11.2019

Asia/4

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.09.2019 § 216

HEL 2019-006105 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon valtuutettu Nelli Ruotsalaisen ja 16 muun valtuutetun LHBTIQ-turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen saatavuuden ja turvallisuuden takaamista koskevasta valtuustoaloitteesta:

”Turvapaikanhakijoiden majoituksen ja muiden vastaanottopalvelujen järjestäminen perustuu vastaanottolakiin (laki kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 746/2011). Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen tai hän voi järjestää majoituksensa itse yksityismajoituksessa. Yksityismajoituksessa asuville muut vastaanottopalvelut järjestetään siitä vastaanottokeskuksesta, jonka asiakkaaksi henkilö on rekisteröitynyt. Helsingin kaupunki järjestää majoitusta ja muita vastaanottopalveluja Maahanmuuttoviraston kanssa tehtyyn sopimukseen perustuen. Vastaanotto toiminnan rahoituksesta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Helsingin kaupungin alueella väheni yhteensä 300 turvapaikanhakijoiden majoituspaikkaa sen jälkeen kun Helsingin vastaanottokeskuksen Kaarlenkadun toimipiste (200 paikkaa) ja SPR:n Auramon vastaanottokeskus (100 paikkaa) suljettiin keväällä 2019. Helsingin vastaanottokeskus koostuu 1.6.2019 alkaen Punavuoren toimipisteestä (200 asiakaspaikkaa) ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä (noin 1000 asiakasta). Punavuoren toimipiste on niin sanottu kauttakulkukeskus, jossa asiakkaat majoittuvat turvapaikkapuhutteluun saakka ja siirtyvät sen jälkeen odotusajan keskuksiin odottamaan päätöstä turvapaikkapuhuttelusta. Yksityismajoituspalvelupisteestä palvelut tarjotaan koko turvapaikkaprosessin ajan asiakkaille, jotka majoittuvat tuttavien tai sukulaisten luona Helsingissä.

Helsingin vastaanottokeskuksessa majoitus on järjestetty siten, että perheille on omat huoneet sekä naisille ja miehille erilliset huoneet. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille viestitetään yhdenvertaisesta kohtelusta sateenkaarilipuin yksiköiden seinillä. Asian tullessa puheeksi

työntekijän tapaamisella asiakkaille kerrotaan Helsinki Pride -yhteisön (aiemmin HeSeta) toiminnasta.

Maahanmuuttoviraston tilannekeskus koordinoi asiakkaiden siirrot kauttakulukeskuksista odotusvaiheen vastaanottokeskuksiin turvapaikakupuhuttelun jälkeen. Helsingin vastaanottokeskuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä tilannekeskuksen kanssa. Tilannekeskukselle viestitään asiakkaiden majoituksen järjestämiseen liittyvistä tarpeista sekä asiakkaiden toiveiden että vastaanottokeskuksen moniammatillisen työryhmän arvion perusteella. Maahanmuuttovirasto on varannut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen majoittamiseen paikkoja Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteen lisäksi esimerkiksi Tampereen ja Vaasan vastaanottokeskuksista.

Maahanmuuttoviraston pyynnöstä Helsingin vastaanottokeskuksen Punavuoren toimipisteessä on vakinaisesti majoittuneena muutamia asiakkaita johtuen heidän erityisen haavoittuvasta asemastaan tai palvelutarpeestaan. Joitakin traumatisoituneita seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia asiakkaita on vakinaistettu terapiasuhteen jatkuvuuden turvaamiseksi. Vakinaistamis päätös tehdään vastaanottokeskuksen johtajan toimesta. Vakinaistamisvaiheessa ollaan yhteydessä maahanmuuttajapalveluihin ja kerrotaan mahdollisesta kuntapaikan ja asunnon tarpeesta myöhemmin. Helsingin tilanne vastaanottopalvelujen osalta on ollut hyvä, joten erityisen haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita on voinut jäädä Helsingin vastaanottokeskuksen palvelujen piiriin.

Osassa vastaanottokeskuksia, kuten Vaasan vastaanottokeskuksessa, asiakkaat majoitetaan kaupungin vuokra-asuntoihin. Helsingissä ei ole tyhjiä vuokra-asuntoja, joten vastaava malli ei ole mahdollinen. Hajajoitettun majoituksen järjestäminen edellyttäisi myös uutta sopimusta vastaanottopalvelut kaupungilta ostavan Maahanmuuttoviraston kanssa.

Maahanmuuttovirasto ja YK:n pakolaisjärjestö UNHCR tekevät säännöllisiä valvontakäyntejä vastaanottokeskuksiin. Valvontakäynneillä on todettu, että vähemmistöjen ja haavoittuviin ryhmiin kuuluvien asiakkaiden palvelut ovat Helsingissä hyvällä tasolla. Maahanmuuttoviraston vuosittain teettämän asiakaskyselyn perusteella Helsingin vastaanottokeskuksen asiakkaat taustasta riippumatta kokevat palvelut hyviksi ja asumisen vastaanottokeskuksessa turvalliseksi. Yksityismajoitukseen liittyy aloitteessa mainittu riski esimerkiksi taloudelliseen riistoon tai muuhun hyväksikäyttöön, minkä vuoksi majoittuminen vastaanottokeskuksessa voi olla monille asiakkaille turvallisempi vaihtoehto.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Turvallinen majoitus ja kiinnittyminen yhteisöön ovat keskeisiä tekijöitä kotoutumisen kannalta. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden hyvinvoinnin varmistamiseksi vastaanottojärjestelmässä on tärkeää olla tietoa asiakasryhmän tarpeista ja heidän tukemisesta. Majoituksen järjestämisessä on huomioitava mahdollisuuksien mukaan asiakkaiden yksilölliset tarpeet samoin kuin muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kohdalla. Turvallinen majoitus voi toteutua sekä vastaanottokeskuksessa että asianmukaisesti järjestetyssä yksityismajoituksessa."

Käsittely

10.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Katju Aro: Lisätään lausunnon viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraavaa: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki varmistaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoituksen turvallisuuden ja kotoutumisen edellytykset seuraavia keinoilla:

- reagoimalla vastaanottoaikojen vähenemiseen pyrkimällä vaikuttamaan siihen, että Maahanmuuttovirasto lisää vastaanottokeskuksiin majoituspaikkoja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville turvapaikanhakijoille koko turvapaikkaprosessin ajaksi
- vahvistamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden varhaista tunnistamista lisäämällä toistuvaa tiedon- saantia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asemasta Suomessa sekä ohjaamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat turvapaikanhakijat oikeusavun ja erityistuen piiriin jo varhaisista signaaleista
- huomioimalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien palveluiden ulkopuolelle joutuneiden turvapaikanhakijoiden erityisen haavoittuvan aseman perusteena kriisimajoituksen piiriin pääsemiseksi yhtäläisin oikeuksin lapsiperheiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien paperittomien kanssa."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia seuraava virke: "Lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin vastaanottokeskuksissa aktiivisesti toimitaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien turvapaikanhakijoiden majoitustilanteen parantamiseksi ja turvallisen turvapaikkaprosessin takaamiseksi."

Kannattaja: puheenjohtaja Sanna Vesikansa

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Katju Aro)

Jaa-äännet: 7

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Seija Muurinen, Alekski Niskanen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Katju Aro, Leo Bergman, Sandra Hagman, Laura Nordström

Tyhjä: 2

Kati Juva, Sanna Vesikansa

Poissa: 0

Jäsen Katju Aron vastaehdotus hävisi esittelijän ehdotukselle äänin 4 - 7 (tyhjää 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Sami Heistaro, Kati Juva, Laura Nordström, Matias Pajula, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 2

Seija Muurinen, Alekski Niskanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen äänin 11 - 0 (tyhjää 2).

11.11.2019

Asia/4

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

20.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi
Kaisa Pasanen, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 24222
kaisa.pasanen(a)hel.fi
